

Oikaisuvaatimus viranhaltijaa koskevaan päätökseen

Yh 20.08.2025

170/01.01.01/2024

Rehtori on 27.11.2024 tekemällään viranhaltijapäätöksellään § 140/2024 päättänyt siirtää opettaja Pasi Järvisen (jäljempänä oikaisuvaatimuksen tekijä) taloudellisen ja tuotannollisen irtisanomisen vaihtoehtona päätoimisen tuntiopettajan virkaan 3.6.2025 alkaen.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt rehtorin viranhaltijapäätökseen kohdistuvan oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt oikaisuvaatimuksen 5.12.2024. Koulutuskuntayhtymä on tulkinnut, että kyseessä on kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 37 §:n mukainen päätös, jota koskeva oikaisuvaatimusaika alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä eli 3.6.2025 lukien. Oikaisuvaatimuksen toimituksen jälkeen oikaisuvaatimuksen tekijälle on ilmoitettu, että oikaisuvaatimus otetaan tutkittavaksi 3.6.2025 jälkeen ja että hänellä on halutessaan mahdollisuus täydentää oikaisuvaatimuksen perusteita. Tämän jälkeen oikaisuvaatimuksen tekijä on lähettänyt 5.6.2025 päivätyn täydennyksen aiemmin tehtyyn oikaisuvaatimukseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijällä on asianosaisena kuntalain 137 §:n mukaisesti oikaisuvaatimusoikeus ja oikaisuvaatimus on tehty kuntalain 138 §:ssä säädettyssä ajassa. Oikaisuvaatimus on otettava tutkittavaksi.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että rehtorin päätös tulee kumota ja että oikaisuvaatimuksen tekijän opettajan virkasuhteen on jatkuttava muuttumattomana.

Vaatimuksia on oikaisuvaatimuksessa perusteltu pääkohdittain seuraavasti: Sekä kuntalaki että ammatillisesta koulutuksesta annettu laki edellyttävät koulutuksen järjestäjältä sitä, että valtaosa opettajan työstä tehdään kokoaikaisissa opettajan viroissa. Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan tuntiopettajaksi ottaminen on lain mukaan mahdollista vain esimerkiksi silloin, jos uudelle opettajalle ei ole tarjolla viran opetusvelvollisuuden edellyttämää määrää opetustunteja. Oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä työnantajan olisi tullut toiseen virkaan siirtämisen sijaan tehdä viranhaltijalain 21 §:n nojalla osa-aikaistamispäätös edellyttäen, että työ on vähentynyt eikä kokoaikatyötä pystytä enää tarjoamaan. Oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä työnantaja ei ole selvittänyt, voidaanko osa-aikaistamisen jälkeen tarjota viran opetusvelvollisuuden mukaista työmäärää eikä konkreettisia selvityksiä tai laskelmia ole tehty siitä, tulevatko opetustehtävät vähenemään siten että työnantajalla olisi ollut peruste virkasuhteen osa-aikaistamiselle. Myöskään opiskelijamääristä ja tulevien opiskelijaryhmien määristä ei ole annettu riittäviä selvityksiä. Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan työnantajan palveluksessa on toinen kuvanveiston opettaja päätoimisena tuntiopettajana, jolle on tarjottu viranmukainen määrä tunteja, vaikka oikaisuvaatimuksen tekijälle olisi tullut tarjota kokoaikaista vastaava määrä tunteja ja päätoimiselle tuntiopettajalle päätoimisuuden verran työtä. Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan työ ei ole vähentynyt, jos se siirretään päätoimisen tuntiopettajan hoidettavaksi. Vaikka kunnallisella työnantajalla olisi pysyvä työvoiman vähentämistarve, tämä ei oikeuta lakkauttamaan virkoja ja muuttamaan tehtäviä päätoimiseksi tuntiopettajaksi.

Oikaisuvaatimuksen täydennyksessä oikaisuvaatimuksen tekijä on todennut, että koulutusjohtaja on tehnyt 4.6.2025 viranhaltijapäätöksen § 6/2025, jonka perustelujen mukaan vapaa sivistystyö on saanut lisärahoitusta vuodelle 2025, jonka vuoksi aloittavien opiskelijoiden määrää on lisätty sekä palkattu ammattiohjaaja ajalle 18.8. – 19.12.2025. Tämä on oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan ristiriidassa sen kanssa, että oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät vähentyisivät irtisanomisperusteiden muodostavalla tavalla.

Oikaisuvaatimuksen tarkemmat perusteet ilmenevät oikaisuvaatimuksesta, sen täydennyksestä sekä liitteistä (liitteet 1 – 8).

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevan rehtorin päätöksen arviointia

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (jäljempänä viranhaltijalaki) 37 §:n 1 momentin mukaan ” virkasuhde voidaan irtisanoa, kun viranhaltijan tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi taloudellisista syistä, työnantajan tai asianomaisen yksikön tehtävien uudelleen järjestelyn vuoksi taikka muista niihin verrattavista syistä. Irtisanominen edellyttää lisäksi, ettei viranhaltijaa voida ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuudella sijoittaa toiseen virkasuhteeseen tai ottaa sellaiseen työsuhteeseen, jonka tehtävät eivät olennaisesti poikkea viranhaltijan tehtävistä, tai kouluttaa uusiin tehtäviin.”

Koulutuskuntayhtymässä on pidetty 22.8. – 3.10.2024 yhteistoimintaneuvottelut, joissa käsiteltiin toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli sopeuttaa toiminnan kuluja alijäämän kattamiseksi. Yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen yhtymähallitus päätti lakkauttaa oikaisuvaatimuksen tekijän viran.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut opettajana media-alan ja kuvallisen ilmaisun opetuksessa, jossa opiskelijoiden määrä on laskenut. Opiskelijamäärä oli 263 opiskelijaa vuonna 2022, 237 opiskelijaa vuonna 2023 ja 232 opiskelijaa vuonna 2024. Opiskelijamäärän arvioidaan olevan 227-230 vuonna 2025. Yhteistoimintaneuvottelujen seurauksena media- ja kuvallisen ilmaisun koulutusta asteittain vähennetään ja samalla tehostetaan toimintaa suhteuttamalla henkilöstömäärä opiskelijamäärään sekä uudistetaan pedagogisia käytänteitä. Osaamisen hankkimista on siirtynyt ja edelleen siirtyy hybridi- ja verkko-opetuksiksi, joka mahdollistaa tarkoituksenmukaiset ryhmäkoot. Strategian mukaisesti entistä enemmän osaamisen hankitaan työelämässä koulutus- ja oppisopimuksella, joka tukee työllistymistä erityisesti ammattitutkinnoissa. Oppivelvollisten mahdollisuus suorittaa väyläopintoja ammattikorkeakouluun on vähentänyt lähiopetuksen määrän tarvetta. Oikaisuvaatimuksen tekijältä jäi hänen tuntikirjaustensa mukaan työaikaa käyttämättä keväällä 2025, mikä osoittaa hänen tehtäviensä vähentyneen.

Kaiken edellä viitatus seurauksena oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät vähenevät olennaisesti ja pysyvästi. Oikaisuvaatimuksen tekijälle on irtisanomisen vaihtoehtona tarjottu päätoimisen tuntiopettajan virkaa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on ottanut tarjotun viran vastaan. Päätoimisen tuntiopettajan virka mahdollistaa joustavamman ja kustannustehokkaamman resurssien hyödyntämisen.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijamäärät ovat vähentyneet edellä kuvatulla tavalla. Vapaan sivistystyön lisärahoituksella oppivelvollisten ryhmän paikkamäärä nostettiin aiemmin suunnitellusta 15 paikasta 21 paikkaan syksyn 2025 yhteishaussa. Edellä kuvatulla tavalla opiskelijoiden kokonaismäärä on kuitenkin vähentynyt ja lisäksi tarvetta opettajan työlle on vähentänyt edellä kuvatusti esimerkiksi työssäoppimisen lisääminen ja lähiopetuksen korvaaminen hybridi- ja verkko-opetuksella. Vapaan sivistystyön saama lisärahoitus ei muuta sitä tosiasiaa, että

oikaisuvaatimuksen tekijän työt vähentyivät irtisanomiseen oikeuttavalla tavalla pysyvästi ja olennaisesti. Lisärahoitus ja siihen liittyvä oppivelvollisten ryhmäkoon muutos ei aiheuta lisätyövoiman tarvetta opettajan tehtäviin, vaan ryhmää opetetaan olemassa olevalla opettajaresurssilla. Oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät painottuvat kuvanveistoon eikä vapaassa sivistystyössä ole kuvanveistoa syyslukukaudella 2025. Ammattiohjaajan tehtäviin kuuluu oppilaiden ohjaamiseen sekä opettajien avustamiseen liittyviä tehtäviä. Ammattiohjaajan rekrytoinnissa on kyse tilapäisestä lisätyövoiman tarpeesta noin neljän kuukauden ajaksi eikä kyseinen rekrytointi osoita, etteivät oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät olisi pysyvästi ja olennaisesti vähentyneet. Ammattiohjaaja työskentelee työsuhteessa ja opetustehtävissä oleva henkilöstö työskentelee virkasuhteessa. Ammattiohjaajan ja opettajan tehtävät eroavat merkittävästi toisistaan. Viranhaltijalain esitöiden (HE 196/2002 vp, s. 59) mukaan *"viranhaltijalle tulisi tarjota ensisijaisesti sellaista virkaa tai virkasuhdetta, joka lähinnä vastaa hänen entistä virkasuhdettaan ja tämän jälkeen muuta virkasuhdetta, johon hän on ammattitaitonsa ja kykyjensä puolesta sopiva."* Oikaisuvaatimuksen tekijälle ei ole tarvinnut tarjota ammattiohjaajan määräaikaista työsuhdetta, koska hänelle aiemmin tarjottu päätoimisen tuntiopettajan virka vastasi selvästi läheisemmin hänen entistä virkasuhdettaan.

Viranhaltijalain 37 §:ä koskevien esitöiden (HS 196/2002 vp, s. 54 – 55) mukaan *"kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Kunnan itsehallintoon kuuluu, että kunta voi itse ratkaista, millä tavoin sen järjestettävänä olevat tehtävät ja palvelut tuotetaan."* Käsiteltävänä olevassa asiassa koulutuskuntayhtymä on voinut itsehallintonsa nojalla päättää koulutuksen määrän vähentämisestä sekä toiminnan uudelleen järjestelystä siten, että tehtävien määrä vähenee ja samalla henkilöstön määrä suhteutetaan opiskelijamäärään. Kuntalaki, ammatillisesta koulutuksesta annettu laki tai viranhaltijalaki eivät muodosta estettä sille, että kokoaikainen opettajan virka lakkautetaan ja tilalle perustetaan päätoiminen tuntiopettajan virka.

Viranhaltijalain 21 §:n perusteella työnantaja voi muuttaa virkasuhteen osa-aikaiseksi 37 §:ssä tarkoitetulla taloudellisella ja tuotannollisella irtisanomisperusteella. Koulutuskuntayhtymällä on ollut viranhaltijalain 37 §:n mukainen irtisanomisperuste. Koulutuskuntayhtymä on itsehallintonsa nojalla voinut harkita, muuttaako se virkasuhteen osa-aikaiseksi vai lakkauttaako se opettajan tehtävän ja tarjoaa irtisanomisen vaihtoehtona päätoimisen tuntiopettajan virkaa tai toteuttaako se muita järjestelyjä, joilla käytössä olevan työvoiman määrä sopeutetaan vastaamaan käytettävissä olevia kustannuksia ja opiskelijamäärää. Koulutuskuntayhtymä on harkinnut tarkoituksenmukaiseksi, että se on lakkauttanut opettajan viran ja tarjonnut irtisanomisen vaihtoehtona oikaisuvaatimuksen tekijälle päätoimisen tuntiopettajan virkaa, jonka oikaisuvaatimuksen tekijä on päättänyt ottaa vastaan.

Oikaisuvaatimuksen liitteenä on toisen päätoimisen tuntiopettajan työaikasuunnitelma 2025 sekä oikaisuvaatimuksen tekijälle kevätlukukaudeksi 2025 laadittu työaikasuunnitelma. Oikaisuvaatimuksen tekijä työskenteli kokoaikaisessa opettajan tehtävässä vielä kevätlukukauden 2025 ja siirtyminen päätoimisen tuntiopettajan virkaan tapahtui 3.6.2025 lukien. Työsuunnitelmat eivät osoita, että muulle henkilöstölle siirrettäisiin oikaisuvaatimuksen tekijän tehtäviä eikä niin käytännössä toimita, vaan oikaisuvaatimuksen tekijän tehtävät vähenevät. Päätoimisen tuntiopettajan tuntimäärä on vähintään 800 ja enintään 1500 tuntia vuodessa, ja oikaisuvaatimuksen liitteenä olevan toisen päätoimisen

tuntiopettajan työsuunnitelman mukaan tämän työaika asettaa vuodessa edellä kerrottuun vaihteluväliin. Päätoimisilla tuntiopettajilla on vastaava irtisanomissuoja kuin oikaisuvaatimuksen tekijällä ja koulutuskuntayhtymä on voinut harkintansa perusteella päättää, miten toimenpiteitä kohdennetaan opetustehtävissä työskentelevään henkilöstöön. Oikaisuvaatimuksessa viitatusen toisen päätoimisen tuntiopettajan tehtävissä painottuu oppivelvollisten opettaminen, ja oikaisuvaatimuksen tekijän vastuuohjattavina on ollut pääasiassa aikuisia. Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen liittyvä sääntely kannustaa oppivelvollisten opiskelijoiden kouluttamiseen, mikä on myös puoltanut sitä, että toimenpiteitä kohdistetaan oikaisuvaatimuksen tekijään eikä oikaisuvaatimuksessa viitattuun toiseen päätoimiseen tuntiopettajaan.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä ei ole pidettävä lainvastaisena. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista, jonka perusteella päätöstä olisi syytä muuttaa tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Kokouksessa asian esittelee henkilöstöasiantuntija Riina Tuominen.

Asiakohdan liitteenä:

1. Oikaisuvaatimus 5.12.2024
2. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva viranhaltijapäätös
3. Oikaisuvaatimuksen liite – Artikkel
4. Oikaisuvaatimuksen liite – Oikaisuvaatimuksen tekijän työsuunnitelma 13.11.2024
5. Oikaisuvaatimuksen liite – Oikaisuvaatimuksen tekijän työsuunnitelma 27.11.2024
6. Oikaisuvaatimuksen liite – Toisen päätoimisen tuntiopettajan työsuunnitelma 27.11.2024
7. Oikaisuvaatimuksen täydennys 5.6.2025
8. Koulutusjohtajan päätös 4.6.2025

Esittelijä

Kuntayhtymän johtaja Riikka-Maria Yli-Suomu

Päätösehdotus

Esitän, että yhtymähallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.
Esitän edelleen, että pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös